

L'home d'Amèrica a les Nacions Unides

WILLIAM SHAWCROSS

Cada vegada hi ha més gent que reclama que Kofi Annan dimitesca com a secretari general de les Nacions Unides. Una decisió ben poc assenyada. Si ho fera, no solament faria mal a l'organització sinó també als Estats Units. Ho dic com a persona que ha donat suport a l'esforç, encapçalat pels americans, de derrocar Saddam Hussein; com a persona que, malgrat els greus errors, encara fa costat a l'intent de la coalició de construir una societat decent a l'Iraq.

També pense que les Nacions Unides no han estat prou atentes a les demandes del poble iraquí. Tinc notícies que Kofi Annan també pensa així, però. Fa uns quants anys, vaig escriure un llibre sobre les Nacions Unides. Mentre l'escrivia, Kofi Annan em va dir que l'any 1992 va advertir Boutros-Ghali, que acabava de ser nomenat secretari general, que les Nacions Unides havien d'emprendre algun tipus d'acció per resoldre la situació iraquiana. La situació era aquesta: després de la guerra del Golf, el Consell de Seguretat havia imposat sancions a l'Iraq, fins que Saddam Hussein demostrara que havia lliurat totes les armes de destrucció massiva. No va voler cooperar, i per això les sancions es van mantenir, la qual cosa va provocar l'empobriment i la fam dels iraquians del carrer, però no de l'elit baasista.

Per minvar els efectes negatius de la mesura, l'any 1996 el Consell de Seguretat va crear el programa Petrol per Aliments. No hi ha dubte que els sis anys següents, gràcies a aquest programa, es va evitar que moriren milions d'iraquians. Però, com va afirmar Charles Duelfer, investigador d'armaments de l'administració Bush a l'Iraq en un informe recent, al voltant del programa hi havia molta corrupció, i Saddam i els seus en van saber traure profit. Qui en fou responsable? Kofi Annan, no. Els funcionaris de les Nacions Unides que duien a terme el programa no l'informaven, sinó al Consell de Seguretat directament, i al comitè de supervisió creat per la resolució 661, que l'any 1990 va obligar les tropes

iraquianes a retirar-se de Kuwait. Com és que, en aquells moments, els membres del Consell de Seguretat, i especialment els EUA, no hi van fer res?

N'hi ha que diuen que potser els funcionaris de les Nacions Unides que s'ocupaven del programa també foren corromputs. Si això fou així, és francament deplorable, i caldria fer-los-en pagar les conseqüències. Però, com dic, els estats membre eren els responsables de la supervisió del programa, i no Annan.

Ara ha eixit a la llum que el fill d'Annan, Kojo, va rebre diners d'una companyia suïssa involucrada amb el programa Petrol per Aliments, anys després d'haver dit a son pare que ja hi havia trencat qualsevol tipus de lligam. Això ha fet molt de mal a Annan, però és el que vam batejar com el "problema Billy Carter" —que s'esdevé quan els pecats d'un parent afecten un alt càrrec—. Els americans de dreta no haurien de continuar culpant Kofi Annan dels errors del seu fill, per afirmar que cal que dimitesca. Kofi Annan és massa honest, i massa intel·ligent, per haver influït en l'atorgament de contractes a una empresa que tinguera lligams amb el seu fill.

En qualsevol cas, hi ha hagut molta més corrupció de molts estats membre. L'*Informe Duelfer* demostrava que Rússia, la Xina i França trencaven les regles sempre que podien per garantir certs contractes suculentos per a les seues empreses. Tothom rebia comissions. Però, per què els enemics de Saddam, i especialment els alts càrrecs americans, no es van posar de ple a resoldre aquell gran miasma? En part, perquè la propaganda iraquiana responsabilitzava les sancions d'assassinar milions de xiquets iraquians, i els membres del Consell de Seguretat només volien que continuara el programa Petrol per Aliments. A més a més, tot i que tothom sabia que hi havia corrupció, ningú no coneixia l'abast real d'aquesta xacra.

Per acabar, hem de fer una ullada al currículum global de Kofi Annan. Els EUA van fer bé de no permetre a Bou-

tros-Ghali de romandre al càrrec, i ajudar a elegir Annan. Boutros-Ghali era un mal secretari general, i era visceralment antiamericà. Annan havia admirat els EUA des de sempre, i de seguida va refer les bones relacions entre l'ONU i Washington (fins i tot va fer les paus amb el senador Jesse Helms, el republicà més hostil a les Nacions Unides).

D'aleshores ençà, ha ajudat a restaurar la moral dins de l'Organització, i a augmentar-ne el prestigi: per això els van donar, a ell i a les Nacions Unides, el premi Nobel de la pau del 2001. La guerra de l'Iraq, però, en contra de la qual hi havia la majoria dels membres del Consell de Seguretat, li ha posat les coses ben difícils. Va perdre molts dels membres del seu equip en la bomba suïcida que es va produir a l'Iraq l'estiu del 2003, i d'altres no hi han volgut tornar.

Si bé és cert que es va equivocar, no fa gaire, quan va criticar la missió americana que tenia com a finalitat netejar Fal·luja dels nius de terroristes, també ho és que, ara que les Nacions Unides miren de minimitzar les errades dels americans a l'Iraq, Washington no hauria de trencar amb l'Organització. No només això: Annan vol reformar seriosament les Nacions Unides, segons diu un informe intern que s'ha fet públic fa dues setmanes.

L'Iraq és una qüestió molt polaritzada. L'administració Bush ho sap, i hauria de fer els possibles per involucrar-hi la comunitat internacional i mirar de no menystenir un home que milions de persones d'arreu del món consideren un referent. Si Kofi Annan es veu obligat a marxar, per culpa dels americans, els resultats seran catastròfics, no només per a les Nacions Unides sinó també per a l'Iraq (i, de retop, per a les esperances d'una bona política exterior de l'administració Bush).

William Shawcross ha escrit, darrerament, 'Allies: The U.S., Britain, Europe and the war in Iraq'
© The New York Times – EL TEMPS
Traducció: Maite Insa